

Multifunktionelle stier i Assens Kommune

- Et sammenhængende stisystem nær Assens-banen, som binder hele Assens Kommune sammen
- Sammenhæng med andre stisystemer i kommunen og regionale stier som Østersøruten, Lillebæltstien, Øhavsstien m.fl.
- Udnyttelse af de planerede arealer over Assens Forsynings nye kloakrør nogle nedgravet i 2019-20 andre stadig på tegnebordet.

VISIONEN

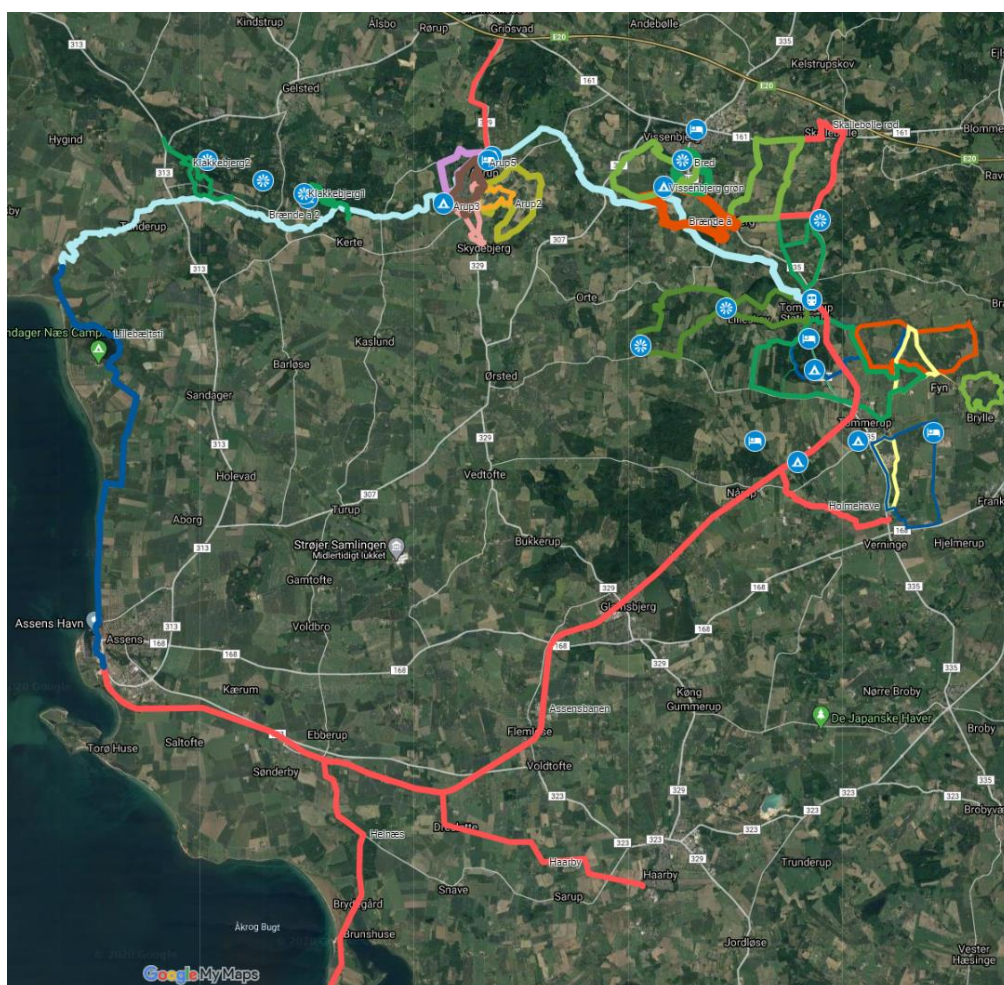
Med etableringen af et sammenhængende stisystem for hele kommunen stimuleres Assens Kommunes visionsplan mod 2030 med et grønt aftryk.

Med et sammenhængende stisystem fremmes sundheden, sikkerheden, muligheden for naturoplevelser og miljørigtig transport for kommunens borgere.

Ved en sammenhængende ringforbindelse igennem hele kommunen skabes en åre at binde lokale stiforbindelser, turistattraktioner, naturoplevelser, institutioner og erhverv op på. Med ringforbindelsen, som projektgruppen har kaldt "Assinoen", skabes en attraktion for naturturisme for vandrere og cyklister.

Visionen er:

- at skabe et sammenhængende stisystem på tværs af kommunen
- at skabe en hovedåre-sti i en ringforbindelse, "Assinoen", hvor lokale stiforbindelser bindes på som sløjfer på en snor. Heraf 30 km langs Assensbanen, i alt 70 km hele vejen rundt.
- udvikle et net af varierende stisystemer, som knyttes sammen i landsbyerne ved at bruge allerede etablerede stier, cykelstier, små villaveje
- ude på landet også at inddrage kommunale biveje med lille biltrafik
- i naturskønne områder at skabe oplevelsesruter i skove, på markveje og etablerede stier
- lokale interessegrupper anviser de behov og krav, som stier i deres område bør leve op til

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORSIDE	1
VISIONEN	2
INDHOLDSFORTEGNELSE	4
<u>0. RESUMÉ</u>	1
<u>1. PROJEKTSTART, ET OVERBLIK, FORANKRING HOS BORGERNE</u>	2
<u>2. BAGGRUND</u>	2
<u>3. MÅLGRUPPE</u>	4
<u>4. HANDLINGER – DET GØR VI</u>	6
<u>5. TIDSPLAN</u>	9
<u>6. SAMARBEJDSPARTNERE/KOMPETENCER</u>	9
<u>7. FORMIDLING</u>	13
<u>8. EVALUERING</u>	13
<u>9. BUDGET OG FINANSIERINGSPLAN</u>	14
<u>10. USIKKERHEDER</u>	15
<u>11. ANSØGER OG FORANKRING</u>	15

BILAG

1. Deltagerliste
2. Kort – "Assinoen"
Se også Projektforslag til "Assinoen" samt Bascons rapport fra 2013/14, som supplerer nærværende med relevante vurderinger.
Samt Potentialeanalyse Øhavsstien (2017):
https://www.naturturisme.dk/pdf/Øhavsstien/Potentialeanalyse_Øhavsstien_FINALE.pdf

0. Resumé

Ud i naturen! – Gør Assens til en sti-kommune.

Idéen er at sammenbinde stiforløb igennem hele kommunen og at etablere en "Assinoen", hvor lokale stiforløb kan bindes op på.

Til fods, på cykel, som naturnyder, som motionist, som barn på vej til skole eller fritidsaktiviteter, som lokal beboer på vej til arbejde, fritid, indkøb ... eller bare frisk luft, som idrætsudøver, der træner og styrker konditionen, turister, der oplever Assens Kommunes grønne værdier og potentialer som en "sti-kommune".

Stier bruges af mange og til mange formål. De styrker turismen. De styrker de mindre bysamfund og landsbyers udvikling og øger tiltrækningskraften for børnefamilier og de lokale virksomheders muligheder.

Stier skaber en sammenhæng for hele Assens Kommune. De tilgodeser lokale transportbehov.

Naturstier, cykelstier, små kommunale biveje, mark- og skovveje, gamle kirkeveje, eksisterende stier og ruter – målet er at skabe sammenhæng og sammenhængskraft.

Området langs den nedlagte jernbane er en unik mulighed. Med etableringen af et nyt kommunalt rensningsanlæg nedgraves der nu kloakrør langs banen.

- Det efterlader planerede og ryddede strækninger, som bare kalder på en god fast overfladebelægning for at skabe en attraktiv sti - NU!.
- Det gør det let og økonomisk fordelagtigt at etablere nye stier – NU!.
- Ved ikke udførte strækninger af kloakrør er det endnu muligt at få stiprojekter med i udbud og ved høring af lodsejere – NU!
- Sammen med regeringens målsætning og økonomisk støtte via finansloven til at etablere nye stier, er det - NU!
- Sammen med Corona-krisens nedlukning af Danmark, er nye stier en del af off. projekter til at gen-aktivere Danmark - NU!

Ved at fremme en "ud-i-naturen" mulighed skabes både en bevidstgørelse med også en miljørigtig fritid, lokaltransport og styrkelse af den bilfri transport i lokalområderne.

Kan børn cykle i skole og til fritidsaktiviteter, fremmes lysten og trygheden ved at lade sit barn cykle – i stedet for at køre barnet i bilen. Det er sundere for barnet og bedre for miljøet.

Kan børn cykle i skole og til fritidsaktiviteter stimuleres landsbyernes tiltrækning af nye beboere og udvikling af tilbud fra butikker, erhverv og fritidsklubber.

Gruppen anbefaler, at stier betragtes i sin bredeste forståelse. At det er en rute gennem landskabet.

De lokale arbejdsgrupper peger på løsninger og krav, som matcher de lokale behov.

Nogle steder kræver det en hård grus belægning eller lign., som kan tåle trykket fra cykelhjul og el-løbehjul. Nogle steder asfalt, fliser eller anden hårdere løsning.

Andre steder suppleres det med en vandre-/løbesti med mindre krav til overfladen.

1. PROJEKTSTART, ET OVERBLIK, FORANKRING HOS BORGERNE

- ☺ Visionen tog form i efteråret 2019 ved synet af de planerede og ryddede baner, hvor nye kloakrør er nedlagt:

".... Mangler bare en god fast overflade og så er der en dejlig sti for cyklister, motionister, idrætsfolk, naturnydere, turister og lokale beboere."

.... Sti fra Næsvej til Egebjergvej syd om Assens med tilknytning til eksisterende stier

- ☺ Assens Lokalråd, Thorøhuse Bylaug og Ebberup Lokalråd igangsætter et projekt og inviterer andre interesserede til møde – 28. nov. 2019
- ☺ Arbejdsgruppen fra fællesmøde i Lokalrådene og fra kommunale høringer om visionsplanen 2018-2030 om stier tilmelder sig mødet.
- ☺ Flere arbejdsgrupper og Lokalråd, som i flere år har fokuseret på stier og optimering af mulighederne langs Assens-Tommerup-banen i kommunens høringer finder i mødet deres fælles forum for at arbejde videre med naturprojekter og sammenhængende stier
- ☺ Visionen om at udvikle et aktivt 30 km rekreativt grønt bånd på tværs af kommunen – og en 70 km "Assino" – er en tværkommunal løsning til glæde for lokale og turismen.
- ☺ Flere politikere er aktive deltagere i mødet og sammenhængen med Assens Kommunes visionsplan 2018 – 2030 knyttes
- ☺ Se deltagerliste og forankring hos Lokalråd mm. i bilag

Møderne resulterer i følgende målsætning:

- ☺ Der nedsættes 4 arbejdsgrupper, heraf 3 lokale grupper der fokuserer på stibehovet og løsninger i deres lokalområde
 - ✓ Assens-Thorøhuse-Ebberup-gruppen
 - ✓ Glamsbjerg-Haarby-Jordløse-gruppen
 - ✓ Vissenbjerg-Tommerup-Brylle-gruppen
 - ✓ Tværfaglig gruppe
- ☺ Udviklingskonsulent Steen Søgaard bidrager som referent ved møderne og udbredelsen af projektet.
- ☺ Projektleder i miljøafdelingen Hans Ole Hansen deltager i møderne.
- ☺ Lilleskov Teglværk med brugsret til banen deltager
- ☺ Enighed om, at projektet er "et både og" - med både stier og skinnecykler og ikke et "enten eller". Et supplement til skinnecykelturismen.
- ☺ Rapport om Assens-Tommerup-banens potentialer udarbejdet af Bascon for Assens Kommune 2013/14 indgår som basismateriale og facts og økonomiske vurderinger.
- ☺ Positiv dialog med Assens Forsyning

2. BAGGRUND

I flere lokalområder i kommunen er der ønsket om flere og bedre stier.

- ✓ Skabe mere sikre veje for gående, cyklister og for børn.
- ✓ En god cykelsti/natursti langs banen giver tryghed for børn og forældre – stimulerer cyklismen.
- ✓ Give nye muligheder for idrætsudøvere, der vil få en nye mulighed for at motionere og træne på bilfrie ruter
- ✓ Voksne og ældres transport til indkøb eller arbejde med øget brug af el-cykler stimuleres til at blive bilfri med reduktion af CO₂ udledning – fra sort til grøn transport
- ✓ En øget turisme skaber potentiale for hoteller, restauranter, shelters, gårdbutikker og mange andre tilbud i landdistrikter og landsbyer
- ✓ Skabe byudvikling og tiltrækning af nye beboere i stedet for isolering og byafvikling.
- ✓ Få suppleret adgangen og sammenhængen med andre lokale stier samt til stier, der rækker ud over kommunen – skabe et sammenhængende stisystem, som gør Assens Kommune til en sti-kommune
- ✓ Stimulere og tiltrække den øgede interesse for vandre- og cykelturister
- ✓ Tilknytningen til den allerede etablerede Østersørute giver mulighed for afstikkere og videre perspektiver for de, der vil opleve mere og ønsker længere ruter

Turisme

Det er i tidens trend og udvikling, at udbygge kommunens stier.

- ✓ Den grønne udvikling og fokusering mod en miljømæssig mere bæredygtig levevis er i pagt med at skabe stier og sammenhængende stisystemer, som indbyder til såvel daglig transport som til fritids- og turismeaktivitet.
- ✓ At opleve og bevæge sig ud i naturen øger fokus på miljøet, dyrelivet, de landskabelige variationer og at værne om disse værdier og ressourcer.

Flere organisationer, VisitDanmark, private rejsebureauer m.fl. har en stigende interesse og aktivitet vedr. oplevelser i naturen på vandreture eller cykelture.

Østersøruten, Camønoen, Gendarmstien, Vadehavsstien, Lillebæltstien er etablerede stier. Stier man kan benytte på egen hånd og overnatte lokalt. Fra det simple i et telt eller i shelters – til det mere komfortable på kroer/hoteller eller Bed & Break fast. Men der udbydes også koncepter, hvor overnatning, fortæring, cykelleje, ruteforslag etc. er arrangeret – og bagagen transporteres fra sted til sted, så turisten kan fokusere på naturen og oplevelsesmulighederne undervejs.

Vandreruter langs Assinoen kan tiltrække forskellige typer af vandrere, der kan være fokus på det historiske (banen, teglværker, æbler), man også kan tage den fynske bjergbestiger rute med sammenhæng Vissenbjerg, Frøbjerg Bavnehøj og Svanninge bakker mod syd.

Et lokalt bevis på, at der investeres i cykelturismen, er den netop afsluttede renovering og ombygning af GlamsBjergHus, hvor hotellet nu har ferielejligheder og faciliteter til cykelparkering. Endda mulighed for at få cyklen med op i lejligheden, når man f.eks. har investeret 20-30.000 kr. i cyklen.

Skinncyklerne på banen – som ønskes bevaret uændret – omsætter for ca. 350.000 kr. på udlejningen. Dertil kommer en omsætning til mad og drikkevarer og andet, som hører en oplevelsestur til. Desuden overnatning, hvis turen strækkes over flere dage.

De sammenhængende stier supplerer andre turismeaktiviteter og vil tiltrække yderligere aktivitet og forventeligt mere omsætning til gavn for kommunen og især landdistrikterne. Flere arbejdspladser og bedre udviklingsmuligheder i landsbyerne.

Sundhed

Forslaget om etableringen af en Assino er i tråd med Assens kommunes sundhedspolitik, som blev vedtaget i 2019, og det gavner dermed både borgernes fysiske og mentale sundhed.

På Assens kommunes hjemmeside står: "Fra 2010-2017 er der i Assens Kommune, flere der er blevet overvægtige og svært overvægtige, færre der lever op til WHO's anbefalinger om fysisk aktivitet, flere der har dårligt mentalt helbred – især blandt yngre kvinder, og der er flere unge der er begyndt at ryge. Samtidig er den sociale ulighed i sundhedstilstanden stigende." Kilde: <https://www.assens.dk/vores-kommune/nyt-fra-assens-kommune/nyheder-pressemeldelser/ny-sundhedspolitik-mod-vilje-til-at-forbedre-sundheden/>

I forhold til dette er der omkring Assinoen potentiale for at arrangere aktiviteter og events, som støtter borgernes sociale liv og deres individuelle aktivitetsniveau, såvel som foreningslivet. Man vil også kunne informere eller undervise om sundhed og trivsel, og dermed forebygge fremtidige sygdomme, som der står i Assens kommunes sundhedspolitik: "Vi vil skabe de bedste rammer og betingelser for, at alle i Assens Kommune gennem hele livet -lige fra børnene til de ældre - kan opleve bedre fysisk og mental sundhed samt flere gode leveår." Kilde: <https://www.assens.dk/media/187508/sundhedspolitik-godkendt-2-okt-2019.pdf>

Assinoen vil motivere borgerne til at være aktive, og bidrage til at reducere overvægt hos børn og unge, og dermed mindske mobning, ensomhed og kroniske sygdomme. Også borgere med kroniske sygdomme vil blive motiveret til at være mere aktive, og dermed opnå øget livskvalitet.

Kommunens oplæg til en kommende børn- og ungepolitik indeholder ligeledes målsætninger, som Assinoen vil kunne støtte op omkring. Dette gælder især punkterne: "Tillid, læring og fællesskaber" og "Selvværd, krop og natur." Kilde: https://www.assens.dk/media/193780/caseno17-14102_44477-20_v1_200319-boern-og-unge-politik-udkast-30pdf.pdf

Med forslaget om en Assino, tager lokalrådene det medansvar, som er beskrevet i sundhedspolitikken, og som sikrer at alle borgere i kommunen har mulighed for at være aktive i fællesskab; implementeringen af sundhedspolitikken er et fælles ansvar.

Landsbyudvikling contra afvikling

Især de små landsbyer er under pres for at overleve. Kan vi bevare skolen? Kan vi bevare Brugsen/købmanden? Hvad med kroen eller vandrehjemmet?

Kan vi opretholde et niveau af aktiviteter, som gør det muligt at bevare befolkningstallet i landsbyen. At de ældre kan sælge deres huse og at yngre vil bosætte sig som byens nye børnefamilier.

Med forbedrede transportmuligheder gøres landsbyen mere attraktiv at bo i. Nye ejere renoverer husene og giver håndværkerne mere arbejde. Børnefamilier har større behov for at handle lokalt og har et større forbrug end en pensionist/pensionistpar. De har behov for børnepasning, skole og fritidsaktiviteter.

Med mere turisme skabes der nye muligheder for såvel etablerede butikker som nye forretningsmuligheder og flere arbejdspladser.

En udviklingstrend igangsættes mod vækst og nye tiltag. Basis for det gode liv på landet opretholdes og styrkes.

Lokale borgere og gæster i kommunen.

Stier er et tilbud til både lokale beboere og til de, som gæster kommunen. Såvel private gæster på familiebesøg eller overnattende på hoteller, B&B's, shelters, sommerhuse, campingpladser, Marinaen etc. tiltrækkes af motion og oplevelser. Stier åbner for bred og alsidig anvendelse.

Til sport og motion bliver den en attraktiv rute til en rask løbetur alene eller fælles træningstur for flere, som i dag benytter de kommunale veje med biltrafik. Sportshaller bliver mere attraktive at benytte til weekend-samlinger og -turneringer, når området suppleres med flere muligheder.

Stier skaber en forbindelse til andre dele af lokalområdet og kommunen og gør Assens Kommune til en mere attraktiv bopæl – et supplement til livet ved havet og Lillebælt.

Stier supplerer planerne om at gøre havneområdet i Assens mere attraktivt og etableringen af et Lystfiskercenter. En brik mere i en helhedsplan.

Stier skaber nye muligheder for Assens Kommune på mange fronter og for mange forskellige brugere – både beboere og gæster/turister.

Bæredygtighed

Assinoen understøtter flg. Verdensmål:

Nr. 3 Sundhed og trivsel

Nr. 4 Kvalitetsuddannelse

Nr. 9 Industri, innovation og Infrastruktur

Nr. 11 Bæredygtige byer og lokalsamfund

Nr. 13 Klimainsats

Nr. 15 Livet på land

3. MÅLGRUPPE

Stier har som primær fokus børn og unge, som har behov for at komme i skole og til fritidsaktiviteter, samt voksne inkl. ældre som ønsker at cykle eller gå til arbejde eller indkøb

Følgende målgrupper får gavn af projektet:

- ✓ Af Assens Kommunes 41.500 borgere regner vi med ca. 500 – 1.200 daglige motionister hundeluftere mm.
- ✓ 12 folkeskoler, 4 privatskoler og 9 efterskoler (ca. 5.500 elever), ca. 1.500 gymnasieelever, børnehaver (inkl. dagpleje og vuggestue – ca. 2.000 børn), samt sociale børne- og ungeinstitutioner. Estimeret 150 – 300 daglige brugere til og fra skole/institution og

fritidsaktiviteter.

- ✓ Turister til skinnecykler, det jernbanehistoriske og den fynske natur. Assensbanen er med sine 30 km Danmarks længste nedlagte jernbanestrækning, hvor man kan cykle på skinnecykler. Den starter i Tommerup st. og ender i Assens. Assensbanen ligger på den vestlige side langs hele arealet. Der er ca. 1.600 årlige udlejninger og ca. 5.000 årlige brugere.
- ✓ Vandreturister. Erfaringstal fra Camønoen, der i 2018 havde ca. 11.000 registrerede vandrere. Ud fra potentialeanalyse for Øhavsstien (se link nederst i dette dokument) er der her alt efter område fra ca. 3.500 – 25.000 årlige brugere. Dermed vil der kunne komme et tal mellem 7,5 - 10.000 vandrere til Assens. Der kan være forskellige fokusområder for vandreturisme eks. kulturhistorisk (Banehistorie og stationsbygninger, slotte og herregårde, Teglværker, Hør væv, zoo mm.), Naturhistorie (Æblerne, landskabsdannelse) Den fynske bjergbestiger rute.

Stier er:

- En sikker daglig transportvej uden biler for alle aldersgrupper af borgere
- For gæster og turister i Assens Kommune – vandre- og cykelturismen vokser
- Gør Assens til en Sti-kommune med fokus på motion og naturværdierne
- Aktivt bidrag til Assens Kommune bliver mere grøn og udleder mindre CO₂

Sekundært til fritidsaktivitet og til motion samt bare en ud-i-naturen-oplevelse for såvel lokale som turister.

En sti langs banen vil være attraktiv og vil ofte forkorte transportvejen, som desuden er plan uden bakker. Den vil lokke flere til at vælge cyklen på bekostning af bilen som transportform.

For motionister og sportsfolk vil den være attraktiv, da den er bilfri og med en alsidig natur og flere mulige genveje til at finde den længde og rundtur, som man måske vil søge som afveksling.

For ældre, som er bekymrede for at færdes ad de trafikerede veje på cykel eller til fods, åbner stien nye muligheder for at komme ud i naturen og holde gang i muskulaturen og kroppen. Med en god belægning vil stier også kunne tiltrække kørestolsbrugere eller åbne mulighed for, at en rollator kunne medbringes.

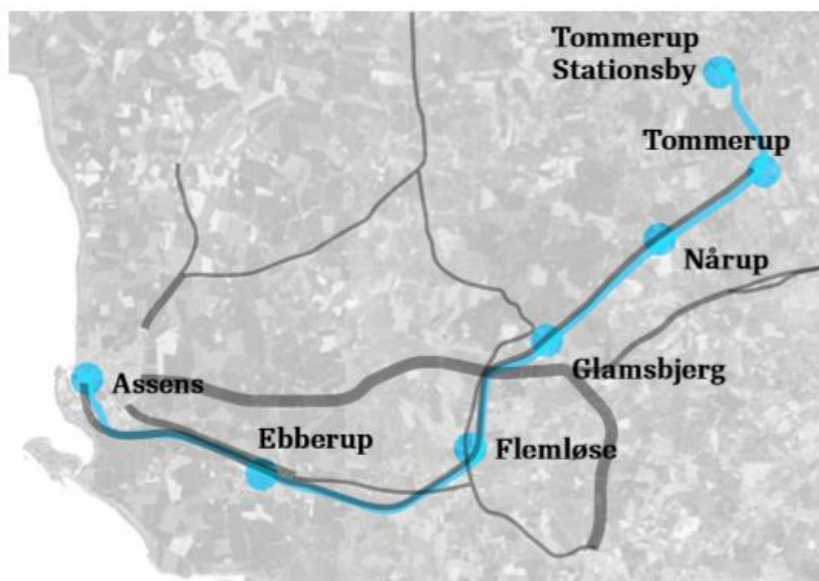
Stierne er et aktivt bidrag til at flytte trafik fra biler til en mere grøn transport og dermed reducere CO₂ udledningen.

Fremtiden vil vise, at det er en alsidig skare af borgere og gæster, som vil benytte stien.

Analysen fra 2013/14 om behovet for cyklister viser følgende informationer:

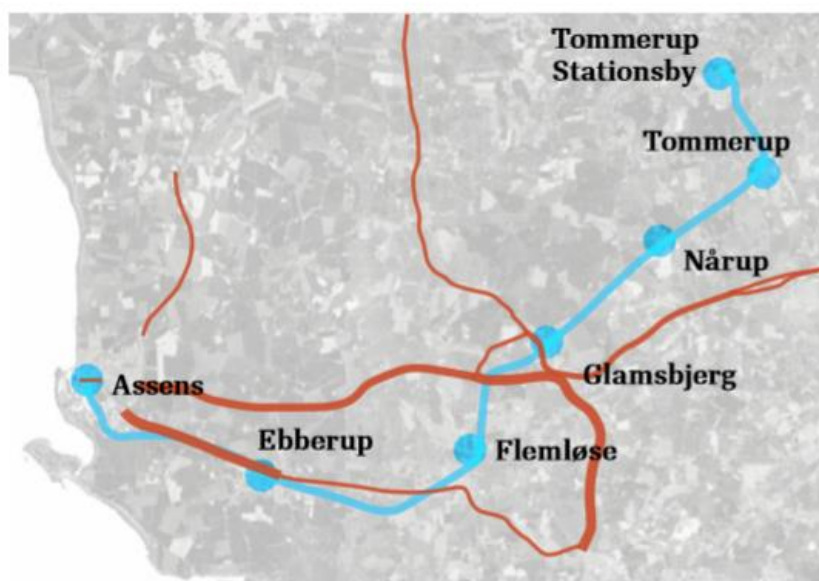
Overstigt over cykelstøtser i Assens Kommune. Jo tykkere strengen er, des flere borgere har ønsket en forbedring af strækningen.

- 92-117 borgere
- 69-92 borgere
- 46-69 borgere
- 23-46 borgere
- sporstrækning

Overstigt over hvor cyklisterne i Assens Kommune føler sig mest usikre. Jo tykkere strengen er, des flere borgere har nævnt strækningen.

- 32-40 borgere
- 24-32 borgere
- 16-24 borgere
- 8-16 borgere
- sporstrækning

4. HANDLINGER – det gør vi.

Projektplan anno 2013/14.

I 2013/14 lavede konsulentfirmaet Bascon for Assens Kommune en "Analyse af nedlagt jernbaneforbindelse - Assensbanen".

Denne analyse har fortsat værdi som inspiration og pegning på de muligheder, som området langs banen tilbyder ved at omdanne det til en sti. Herunder de muligheder for at skabe et både – og projekt, hvor skinnecyklerne anvender de gamle skinner til skinnecykler – og en sti parallelt med banen eller i nærheden af banen.

Rapporten antyder også et økonomisk niveau for, hvad det koster at etablere en alternativ anvendelse. I grove træk ca. 1 mill. kr./km.

Der er ikke foretaget en nøjagtig registrering af banens bredde og afstand til nærliggende matrikler etc., hvilket således udgør en usikkerhed ift. den eksakte økonomi. I nedenstående forudsættes det at 1/3 af stien (ca. 10 km) må placeres i separat tracé.

I nedenstående eksempel regnes der fortsat med en 2,5 m bred asfaltsti, men kun med en halv meter græs-rabatter/skråninger, da stien anlægges langs den ene side af sporet.

Udregning, økonomi total

Rydning, miljøafgifter etc.	15.000 t á 190 kr.	2.850.000 kr.
Anlæg (udgifter)	30.000 m á 740 kr.	22.200.000 kr.
Tillæg for sti i separat tracé ¹	10.000 m á 200 kr.	2.000.000 kr.
Anlæg (indtægter fra salg af skinner etc.)		0 kr.
Lysarmaturer langs dele af strækningen	243 stk. á 10.000 kr.	2.430.000 kr.

Samlet økonomi	29.480.000 kr.
-----------------------	-----------------------

Udgiftsdeling:	
Assens Kommune	14.740.000 kr.
Fonde / puljer (estimeret 50%)	14.740.000 kr.

Drift (årligt) ²	592.500 kr.
Drift belysning	306.194 kr.

Drift total	898.694 kr.
--------------------	--------------------

Noter:

1. Udgift vedr. opkøb/rydning af jord
2. Pris (scenarie 1) + Pris (scenarie 2)

Med rydning af arealer på grund af Assens Forsynings nye kloakrør er den første besparelse opnået. Udgift til rydning af arealer er ansat til ca. 10% - dvs. 100.000/km.

Ved at fokusere på "naturstier" og inddragelse af nærliggende alternative veje og stier, er flere besparelser opnået.

En "cykelsti" i færdselslovens terminologi stiller krav om en vis bredde og flere andre fordyrende krav. Det er ikke det lokale behov på lange strækninger – men måske på enkelte del-strækninger.

Med kreativitet og "det muliges kunst" kan et sammenhængende stisystem tværs gennem Assens Kommune efter de lokale arbejdsgruppers vurdering etableres langt billigere. I Tommerup-området er en strækning foreslået etableret som en brugbar sti for skolebørn til en pris nær 10% af Bascons skøn og dette endda inkl. nye "rastepladser" med bænkesæt mv.

OPP – Offentlig-privat-partnerskab

Det er drøftet, om et stiprojekt med fordel kan være et OPP?

Vil en etablering af et OPP åbne for en funding fra Fonde, som traditionelt ikke støtter off. projekter?

Kan et OPP gennemføre projektet på andre vilkår, end en kommune kan?

- Det kan f.eks. være i aftaler med private entreprenører, som skal udføre arbejdet.
- Vedr. aftaler med private lodsejere om adgang til at lægge en sti på en del af deres grund eller benytte en vej/sti, som allerede er der.
- I kravene til projektering med dokumentation, høringsfaser etc., som kan smidiggøres og tidsmæssigt forkortes
- Andre forhold?

Lodsejere inkl. Banedanmark

Banedanmark tilbød i 2008/09 Assens Kommune at overtage banen. Det forudsættes derfor, at Banedanmark er positiv om at anlægge stien på deres matrikler lige som aftalen, hvor banen/skinnerne i en aftale med Lilleskov Teglværk giver dem ret til at drive skinnecykel driften.

Det forventes, at en aftale med Banedanmark etableres i dialog med Lilleskov Teglværk, så der skabes de nødvendige forudsætninger for, at der både er skinnecykler på skinnerne og stier parallelt med disse med nogle steder relativt kort afstand mellem skinner og sti.

Herunder at der kan etableres fælles faciliteter som rastepladser, toiletmuligheder, udsigtspunkter, overnatningssteder etc., som vil optimere og forbedre til gavn for begge parter.

Der er i dag veje og stier, som går parallelt med eller nær banen, som er private veje til landbrug, beboelsesejendomme, skove, engarealer etc. Veje som måske kun bruges af ejerne, deres gæster, posten, mælketankbilen og andre leverandører med ærinde. Andre steder som en genvej for få lokale i nærområdet.

En vejreftsaftale med lodsejeren forventes muligt, så disse stier og veje kan være et alternativ til at anlægge en ny sti. Eller at der skabes en fælles interesse og drift.

Der kan også være steder, hvor en ny sti må anlægges på privat grund, hvor ejeren afgiver jorden til kommunen mod at få en ny adgangsvej og vejret til sin private grund, og der opnås et gensidigt interessefællesskab i en løsning.

Banedanmark tilbød i 2008/09 Assens Kommune at overtage banen.

En alternativ mulighed er, at Assens Kommune overtager banestrækningen fra Banedanmark, som i 2008/09 tilbød dette sammen med udviklingsprojekter i samarbejde med Naturstyrelsen

- Det vil skabe en ensidig kommunal interesse for at optimere anvendelsen af banestrækningen og de muligheder, som der er, hvor arealet er relativt bredt.
- Måske der også kan være arealer, som kan sælges fra, fordi sidespor til fabrikker og lign. ikke længere er aktuelt.
- Måske der indgår gamle stationsbygninger, som med et kommunalt ejerskab kan aktiveres til nye formål – eller som museum/turistattraktion om banens historie, om de fynske æblesorter opstået langs banen (f.eks. æblesorten Kaj) og den nye anvendelse anno 2020
- Eller udvalgte arealer åbner mulighed for at etablere shelters og toiletfaciliteter, som det kan forudses, at Banedanmark ikke har nogen interesse i at give tilladelse til.
- Eller udvalgte arealer kan udlejes, så private etablerer overnatningssteder, salgsboder a la gårdbutikker og frugtsalg og andre muligheder, som stimulerer hele projektet og økonomien heri
- En overtagelse af arealet vil være i pagt med den trafikpolitiske målsætning om, at Banedanmark skal afvikle områder, som ikke indgår i fremtidens drift og behov
- Det vil være i pagt med den decentralisering af beslutninger og aktiviteter, som f.eks. udflytningen af arbejdspladser til provinsen også er udsprunget af
- Med et kommunalt ejerskab smidiggøres i høj grad tilladelser til anvendelsen og dermed gennemførelsen af sti-projektet

Det synes naturligt, at kommunen har ejerskab til dette over 30 km lange rekreative bånd, som binder kommunen sammen og skaber sammenhæng og udviklingsmuligheder for en sti-kommune, der prioriterer naturværdierne.

Udvikling Assens – Turisme, markedsføring, booking

Det er naturligt, at Udvikling Assens som turismeorganisation for Assens Kommune er en aktiv del af det interesse-partnerskab, som skal udvikle det tværkommunale stiprojekt og videreudvikle potentialet i de multifunktionelle stier.

Herunder at koordinere en fælles kommunal markedsføring i samarbejde med hoteller, kroer, restauranter, campingpladser, museer og andre lokale attraktioner mv.

Måske også ved at være involveret i salg og booking af flere aktiviteter som cykeludlejning, overnatning, madkurve med sandwich, vand etc. hvor der også er informations- og kortmateriale.

I samråd med de lokale erhvervsvirksomheder, Lokalråd og andre organisationer kan der udvikles supplerende tilbud og nye aktiviteter om, hvad der kan ses/opleves/købes i flere af de landsbyer, som i dag er de gamle stationsbyer langs banen. En legeplads. En gårdbutik. En iskiosk, grillbar, pizzeria eller anden take-away tæt ved stien. Den lokale købmand, bager eller måske et apotek eller BikeStation med ny luft til cyklen.

Lokale initiativer med nye byrum, legepladser, parker etc. (som Galaksen i Nårup) vil kunne indgå som rastesteder og afvekslende tilbud til gåturen, cykelturen til at indtage sin mad, komme på toilettet eller få et hvil.

Mulighederne er store og utallige. De skal bare koordineres og præsenteres for turisten eller den lokale borger, som har bevæget sig uden for sit eget lokalområde og søger oplevelser i en anden del af kommunen ad stien.

Naturen – beskyttelse, biodiversitet – dyr, fugle og insekter – æbler, kirsebær

Der er allerede langs banen en alsidig bevoksning. Gamle dages togpassagerer kastede deres æbleskrog ud ad vinduet og en kerne spirede og står i dag som et træ. Et stort antal kirsebærtræer vokser langs banen – og flere andre typer træer og buskadser.

Grøfterne er bevokset med planter fra de tilgrænsende naturlige arealer – det være sig fra skovbund, fra eng- og markarealer eller anden bevoksning, som skaber levesteder for planter, insekter, fugle, vilde dyr som harer, ræve, rådyr etc. Et brombærkrat er et naturens spisekammer og skjulested som eksistensgrundlag.

Med etablering af stier og mere trafik af mennesker skal naturen tilgodeses og nødvendige hensyn skal udvises. Der kan være behov for pleje og stimulering af naturen ved såning, plantning eller beskyttelse.

Skal arealerne op til stierne fortsat være ynglesteder og levesteder for et alsidigt dyreliv, skal der tages hensyn til det.

Hvor der på stierne er behov for belysning, kan der med intelligente lyssystemer, sensorer etc. skabes "lys efter behov" hvor et nødvendigt lys for "langsom trafik" til at se, hvor stien forløber de kommende 50-100 m er tilstrækkeligt. Der behøves ikke en høj gadelampe, som brænder hele natten og forstyrrer dyrelivet for natdyrene. Eller som generer de mennesker, som bor tæt på.

Med det rigtige informationsmateriale, kan naturen langs stierne blive en skattejagt og lærende information om, hvad der gror og hvad der lever i naturen. Skole og læring i naturen som alternativ til klasseværelset eller til ture for børnehaven.

5. TIDSPLAN

Målsætning for projektets tidsplan.

Corona-pandemien og nedlukningen af Danmark har allerede forsinket udviklingen af projektet grundet begrænsningen i at samles og drøfte det videre forløb.

Der er nedsat lokale arbejdsgrupper, som fokuserer på behov og kravet til stier i deres lokalområde.

Det er målsætningen,

- at der i aug. 2020 kan foreligge 2 delprojektbeskrivelser,
- som kan danne grundlag for en politisk drøftelse med Byrådet i Assens Kommune og deres embedsmænd om det overordnede mål med projektet og
- inden udgangen af sept. 2020 opnå en politisk hensigtserklæring om gennemførelsen

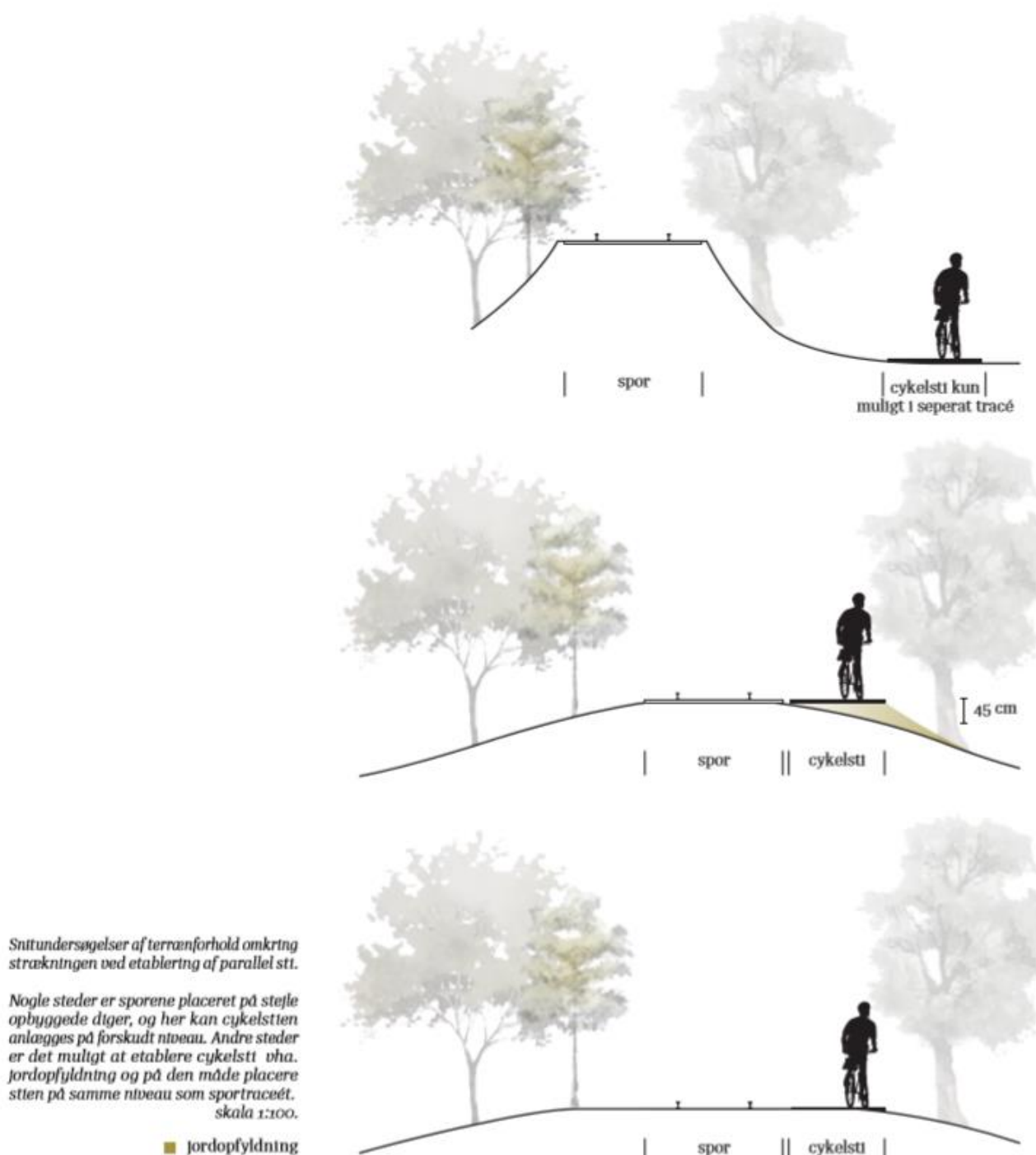
Med en politisk opbakning og bekræftelse, kan der nedsættes en arbejdsgruppe, som består af

- en styregruppe, der sikrer fremdrift og prioritering
- som inddrager de interessegrupper, som naturligt bør inddrages – såvel faglige repræsentanter, med indsigt og viden som lokale repræsentanter fra de, som har bidraget med del-projektbeskrivelser – f.eks.
 - Udvikling Assens
 - Lilleskov Teglværk / skinnecyklerne

- Assens Forsyning (bidrage med praktisk viden fra kloakprojektet, som kan indgå i detailplanlægning og tackling af de udfordringer, hvor en sti kræver særlige løsninger)
- En kontaktperson/-organ til Banedanmark, andre lodsejere og kommunen, med fokus på tilladelser og accept
- Andre relevante parter eller ad hoc deltagere
- Styregruppens mål er at udvikle en færdig projektplan, som skaber sammenhæng for hele kommunen og som binder delprojekterne sammen
- Færdigbehandler delprojekterne – evt. med en yderligere opdeling – så der hurtigt kan igangsættes et arbejde med at etablere stierne og starte en benyttelse af del strækninger.
 - Nogle strækninger er ryddet og klar til overfladebelægning, så de kan anvendes fuldt ud eller med mangler som evt. belysning eller midlertidige løsninger

- Andre strækninger, hvor niveauer i terrænet og banens niveau er mere vanskeligt tilgængelige steder, kan der være behov for særlige opfyldninger eller bro-/spanglignende konstruktioner – se illustration nedenfor

Det må forventes, at der også efterfølgende vil opstå nye muligheder for at optimere antallet og sammenhængen mellem såvel kommunale som regionale stisystemer til gavn for borgerne i Assens Kommune såvel som nabokommuner og turister.

De første stier forventes anlagt senest foråret 2021 og hen over sommeren 2021. Andre steder vil der være forhindringer og konsekvensvurderinger, som betyder at der vil gå 1-2 år yderligere inden et punktum kan sættes.

Det lægges op til at der køres et parløb med Assens Forsyning A/S's nedlægning af spildevandsledninger. Spildevandsstrukturplanen 2018-2027 skriver, at rensningsanlæggene nedlægges som følger: Holmehave 2021, Tommerup st. 2022, Vissenbjerg 2025, Aarup 2027

6. SAMARBEJDSPARTNERE/KOMPETENCER

Nøglepartnere

Der er tale om et kommunalt projekt, hvor Assens Kommune må forventes at bidrage med mindst 50% af etableringsomkostningerne samt de efterfølgende driftsomkostninger.

Det vurderes, at driftsomkostningerne som minimum er udgiftsneutrale, idet andre besparelser samt øgede turistindtægter giver et provenu, som dækker denne udgift – minimum.

Banedanmark lægger jord til i stor udstrækning og er den væsentligste lodsejer. Der vil også være flere kommunale arealer, som lægger jord til. Desuden vil der være flere private lodsejere, som skal involveres og acceptere løsninger og måske afgive jord eller rettigheder.

Udvikling Assens forventes at være den langsigtede aktør på turismeområdet og markedsføringen heraf. Naturligvis i samarbejde med mange lokale interessenter.

Lokalrådene i byer og landdistrikter er de lokale repræsentanter, som er igangsættere og initiativtagere til projektet. De er et vigtigt bindeled ud til såvel brugere af stierne som til private lodsejere. Som bidrager til byudvikling.

Lilleskov Teglværk (skinnecyklerne) bidrager med deres erfaringer og involveres, så der løbende er en åben dialog og fælles forståelse og accept af løsninger, hvor der er fælles interesser, men også hvor der er modstående interesser, som skal forenes.

Hovedaktørerne i projektet og styregruppen er således:

- ✓ **Assens Kommune**
- ✓ **Lokalråd**
- ✓ **Banedanmark**
- ✓ **Udvikling Assens**
- ✓ **Lilleskov Teglværk**

Etableres der et OPP vil Lokalråd og Lilleskov Teglværk samt private lodsejere være de private partnere, mens Assens Kommune og Udvikling Assens være de offentlige partnere.

Kan der opnås en overtagelse fra Banedanmark som start, vil det være en klar smidiggørelse og nærhedsskabende fordel, som vil afkorte projektperioden markant. Så vil Assens Kommune være beslutningstager i stedet for Banedanmark. Alternativt skal kommunen eller OPP'en indgå en aftale med Banedanmark om fuld brugsret over arealet.

Naturorganisationerne involveres som anbefalere af hensyn til naturen – dvs. landskabelige værdier, dyreliv, fugleliv, etc. – samt til at skabe de muligheder, som især naturinteresserede vil vægte og få adgang til.

Lokalrådene varetager den lokale information og medvind til projektet, og som inspirator til, at mulighederne udnyttes lokalt til såvel rekreative som kommercielle formål. Samt til at være landsbyambassadører i forhold til bosætning, tiltrækning og at udvikle nye arbejdspladser. Kan også med

fordel skabe Hold-naturen-ren projekter, hvor der skabes landsby-sammenhold ved 1-4 årlige aktiviteter med pleje og indsamling af affald, der flyver rundt i naturen og aflejres langs stien.

Måske nogle vil donere og passe borde-bænke-sæt, udsigtsposter eller andet, hvor frivillige og foreninger engagerer sig i projektet.

7. FORMIDLING

Styregruppen har også behov for at formidle viden og information om projektet og de muligheder, som det rummer.

Noget er decideret turisme-domineret og både landsdækkende og internationalt. En opgave, som Udvikling Assens har kompetencer og erfaringer med.

Andet er kommunalt og rettet mod borgere, skoler, erhvervsliv og brugerne af projektet. Her kan borgermøder i samarbejde med Lokalrådene samt kommunens website bidrage. Også Lokalrådenes websites og veje til information om deres arbejde tages i brug.

De sociale medier rummer også muligheder for at skabe opmærksomhed og bringe information samt nye idéer frem.

I forhold til fondsmidler, som en del af finansieringen, må styregruppen prioritere og iværksætte relevant, målrettet formidling.

Den generelle pressedækning som aviser og TV bør også løbende tilføres viden og nyheder, som synliggør kommunen og de visioner, som projektet er en del af. Der kan etableres indvielser og events, hver gang en delstrækning åbnes eller når centrale beslutninger er truffet.

Lokalrådene kan følge med i, hvad der sker af nyt i deres by/område, som er en følge af projektet. Kroen bygger til. Gårdbutikker etableres. Shelters/hytter indvies. Oplevelsesture afholdes. Børnehaven er på sti-vandring i naturen - aktiviteter og nyheder, som har pressens interesse.

8. EVALUERING

Der er flere muligheder for at evaluere projektet. Såvel brugen af stierne samt de tilhørende aktiviteter og udviklingstiltag i lokalområderne.

En evaluering er at følge omsætningen år for år for skinnecyklerne.

Turistantallet vil det være sværere at se en udvikling i, da en stigning i antal overnatninger kan skyldes flere forhold, lige som øget aktivitet omkring spisesteder ikke er ensidigt knyttet til sti-projektet. Måske kan en måling på cykeludlejning og Udvikling Assens salg af bookinger, turpakker, udleverede kort etc. vil kunne dokumentere en evaluering. Måling af brugere på de enkelte stier vil også kunne måles ved periodevis opsætning af tælleapparater.

Via borgerundersøgelser 1 gang om året, kan man få et billede af, hvordan de lokale oplever brugen og nye tiltag fra år til år. Måske kan man spørge på skolerne, hvordan børnene anvender stierne.

En evaluering vil dog indebære en løbende og flerårig række af undersøgelser, så man får et billede af en udvikling.

9. BUDGET OG FINANSIERINGSPLAN

Budget

Der henvises til Bascons budgetter som en første indikation af omkostningsstrukturen og niveauet.

Lokalgruppernes projektbeskrivelser, rydning og afslutning forberedt stiforløb over spildevandsledninger og de lokale forhold vil indebære besparelser og andre omkostningsniveauer for varierende strækninger. 2020-priser på belægning og valg af varierende belægningstyper påvirker.

Ved at anvende eksisterende småveje (f.eks. Tronebjergvej) og stier, afkortes længden af det samlede stisystem, som skal ny anlægges.

Særligt ved at afvige fra bredden og lægge en anden belægning end asfalt på store strækninger. Det er en forudsætning for at etablere sti oven på spildevandsledningerne at der her afsluttes med grus.

Finansiering

Som tidl. nævnt må det antages, at Assens Kommune må bære 50% af udgifterne samt forestå etablering (være bygherre) og efterfølgende drift.

Regeringen har på Finansloven afsat 50 mill. kr. til stier, når kommunen står for finansieringen af de resterende 50%.

LAG-midler vil kunne søges til etablering af især turisme- og brugerrelaterede udgifter. Rastepladser. Sikkerhed ved vejkryds. Belysning. Udsigtsposter og info-tavler. Det må undersøges nærmere, hvordan LAG støtter den type projekter. Det antages, at de vil bidrage med 2-5 mill. kr.

Naturstyrelsen har i 2008/09 tilbudt at støtte op om projekter ved kommunens overtagelse af banestrækningen fra Banedanmark.

Faaborg-Midtfyns Kommune overtog i 2008/09 banestrækninger. Erfaringer herfra kan indhentes.

Andre fonde og interesseorganisationer: Friluftsrådet, Nordeafonden, Landdistriktspuljen.

Corona-krisen. Igangsætningen af samfundet efter nedlukningen:

- ✓ Om der kommer statslige midler til at øge de kommunale anlægsudgifter for at sætte bygge- og anlægsaktiviteter i gang, er p.t. ukendt, eller om det alene bliver en udvidelse af loftet over de kommunale anlægsudgifter, som skal sikre en hurtig igangsættelse af samfundet

Det forudsættes, at projektet ikke kræver større forundersøgelser og analyser omkring miljø, VVM-redegørelser og lign.

Estimerede udgifter

Sti over spildevandsledninger (ca. 30 km)

Det estimeres, at projektet for at lave natursti i 1,5 m bredde afsluttet med stigrus over spildevandsledninger, kan udføres for ca. 5 millioner kr. i anlægsudgifter. 2 millioner hvis det blev etableret ved brug af frivillig arbejdskraft (lokale projekter) over en længere tidshorisont.

Hertil ca. 1 million til skønnet eksproprieringsudgifter.

For strækninger som kræver sikker skolevej med dobbeltsporet cykelsti (3,5 m) og belysning skal tillægges ca. 600.000 kr./km.

Udfyldning af huller på Assensbanen for vandrere vil kunne etableres for ca. 3,5 millioner kr. i anlægsudgifter. 1 million hvis det blev etableret ved brug af frivillig arbejdskraft (lokale projekter) over en længere tidshorisont. Ingen behov for ekspropriering.

Trampestier langs Brænde Å (ca. 20 km)

Det estimeres at projektet kan udføres for ca. 850.000 kr. i anlægsudgifter. Ca. 180.000 kr. i anlægsudgifter hvis det blev etableret ved brug af frivillig arbejdskraft (lokale projekter) over en længere tidshorisont.

Hertil ca. 1 million i ekspropriering

Formidling mv. (ca. 70 km)

Der estimeres en udgift til skiltning og bænke langs stiforløbet på ca. 260.000 kr.

Hvis største delen af stierne anlægges som naturstier og 10 km heraf som dobbeltsporet cykelsti med belysning:

- ☺ **Totalt anses det for realistisk at gennemføre det totale projekt for 17 mill. kr., hvoraf Assens Kommune må afsætte 6-9 mill. kr. til anlægsudgifter og 1-2 mill. kr. til bygherreudgifter samt evt. lodsejerkompensation.**

Overtagelsen fra Banedanmark vil kunne indebære juridiske udgifter til skøder og tinglysning, som formentlig vil indtjenes på en enklere og smidigere projektgennemførelse.

10. USIKKERHEDER

I alle den slags projekter, hvor man ændrer på forhold og færdsel i naturen, er der en tendens til, at grupperinger søger at beskytte naturen ved at være modstander af enhver forandring. At de med stort kendskab til videnskabelige undersøgelser, miljølovgivning etc. kræver analyser og rapporter, som viser, at der ikke skabes forringede forhold for bestemte dyrearter, planter, sommerfugle etc.

En sådan modstand vil kunne forsinke projektet og fordyre projektet.

Private lodsejere og beboere nær strækningen kan være modstandere mod de indgreb, som kan påvirke dem. Eller de som princip ikke ønsker at indgå aftaler med kommunen. Andre beboere kan have valgt at bo der for fredens skyld, og de kan frygte den øgede trafik og protestere.

Politi og vejmyndigheder må inddrages, hvor stier krydser de off. veje og sikkerhedsforanstaltninger vurderes. Nødvendig skiltning tillades og opsættes.

En latent risikofaktor er som i alle andre projekter: at man undervejs støder ind i helt uforudsete forhold og situationer. Forhold, som man helt har overset eller fejlvurderet.

Er Banedanmark en positiv og konstruktiv samarbejdspartner til at medvirke? Ud fra deres tilbud om overdragelse i 2008/09 er de nok stadig interesseret i at andre tager over. Hvilke argumenter afgjorde i 2008/09, at Byrådet dengang sagde nej tak?

11. ANSØGER OG FORANKRING

Arbejdsgruppen bag Multifunktionelle stier i Assens Kommune er primært repræsentanter fra Lokalråd fra alle lokalområder i kommunen. Det udgør en bred forankring lokalt og hos borgerne.

Der har i mange år været bred og vedholdende interesse for at skabe forbedrede stimuligheder i tilknytning til banestrækningen.

Landdistriktsråd og kommunale høringer vedr. visionsplanen 2018-2030 lægger op til, at Assens Kommune fokuserer mere på naturværdierne og mulighederne for at udnytte dette, hvilket indebærer bedre adgangsveje i form af stier.

☺ **Multifunktionelle stier er et konkret input til kommunale handlinger om visionsplanen 2018-2030 på foranledning af et bredt borgerønske.**

Indkaldelsen til et åbent møde for interesserede var med stort set alle lokale områder langs banen repræsenteret. Nogle, som under høringsmøder om den nye visionsplan for kommunen havde arbejdet med sti-projekter, fandt nu et forum til at arbejde videre med disse visioner. Desuden deltog flere politikere og enkelte andre. Se vedlagte liste som bilag, der dokumenterer forankringen.

Kontaktpersoner og koordinatører er

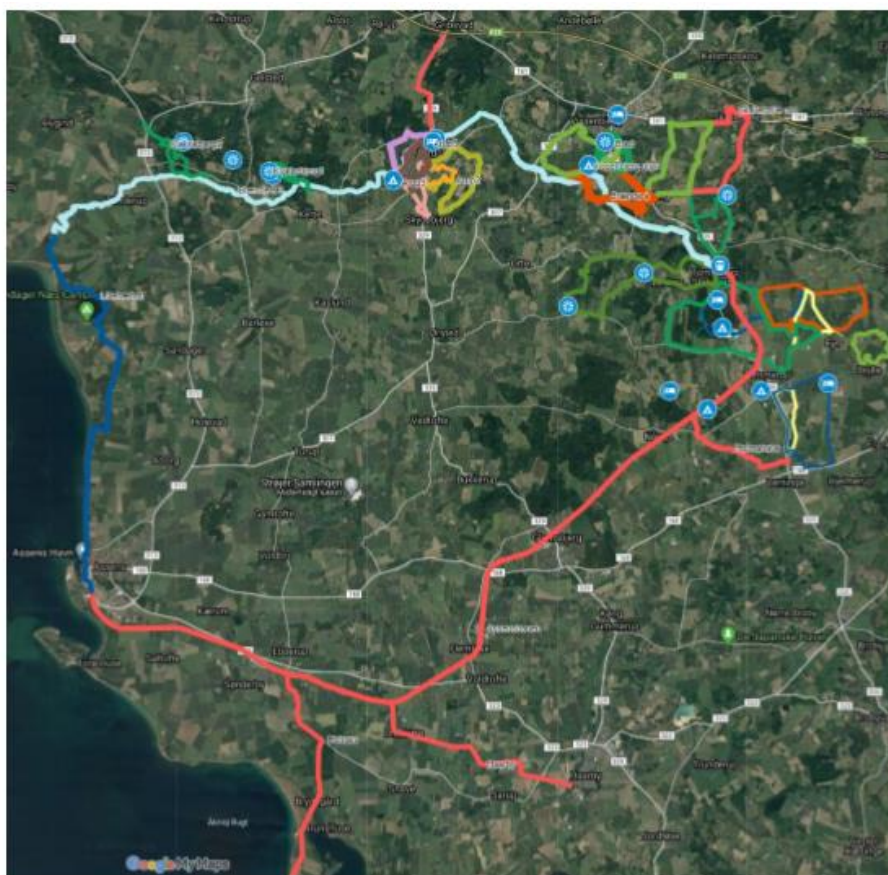
- Palle Isaksen, pisa@pisa.dk 4017 4810
- Inge Dahl, info@ingedahlconsulting.dk 2027 1760
- Martin Winther-Gaasvig, formand@tommerupperne.dk 6061 2213

Bilag 1: Deltagerliste

Cykelsti interessenter

Joakim Johansen	Ebberup Lokalråd
Matthias Holst	Ebberup Lokalråd
Flemming Kjær	Ebberup Lokalråd
Jacob Medici	Ebberup Lokalråd
Hans Ole Hansen	Ass. Kommune
Steen Søgaard	Ass. Kommune
Peter Jacob Rask	Ass. Kommune
Elmer Philipsen	Glamsbjerg Lokalråd
Bolette Eggers	Thorøhuse Bylaug
Palle Isaksen	Thorøhuse Bylaug
Inge Dahl	Assens Lokalråd
Martin Winther-Gaasvig	Tommeruppernes Lokalråd
Jakob Storm	Tommeruppernes Lokalråd
Sofia Svensson	Tommeruppernes Lokalråd
Lars Billeskov	Vissenbjerg Lokalråd
Bjarne Stenhøj Hansen	Vissenbjerg Lokalråd
Bjarne Sørensen	Vissenbjerg Lokalråd
Tina Nielsen	Vissenbjerg Lokalråd
Troels Beck	Vissenbjerg Lokalråd
Knud Larsen	Lilleskov Teglværk, Skinnecyklerne
Vagn Top	Brylle Lokalråd
Steen-Ove Teisner	Flemløse Voldtofte Landsbylaug
Sanne Højlund	Lokalrådet for Jordløse Sogn
Rikke Schultz	Lokalrådet for Jordløse Sogn
Lasse Petersen	Lokalrådet for Jordløse Sogn
Else Marie Kristensen	Magtenbølle
Knud Søby	Assens Byråd
Rie Nielsen	Assens Byråd
Pia Offer Madsen	Assens Byråd
Marianne G. Jensen	Flemløse Voldtofte Landsbylaug
Knud Skov	Assens Lokalråd

De deltagende lokalråd har alle erklæret deres opbakning og støtte til projektet.

Bilag 2: Kort – ”Assinoen”

Figur 2: Assinoen som hoved åre igennem kommunen og de lokale stier som sløjfer/perler på en halskæde.

Figur 1: Spildevandsplan Assens Kommune. Spildevandsledninger fra Assens til Aarup.